

hanc causam reprobos, quasi per antonomasiam vocant præscitos. Et mihi etiam probatur hic loquendi modus, propter duo. Primum est, quia verbum ipsum reprobandi proprius et principaliter dicitur de iudicio intellectus: ille enim est, qui primo aliquem reprobat, dum iudicat illum parvum et beatitudine indignum. Secundo propter rem ipsam: opinor enim Divinum intellectum habere primarias partes in hoc negotio reprobationis, et voluntatem habere absolutum decretum circa illam, nisi quodammodo obligatam, ut sic dicam, a iudicio intellectus: merito ergo dicitur reprobatio ad intellectum principaliter pertinere.

3. *Objectio.*— Sed objiciet aliquis, opposita versantur circa idem: reprobatio autem et prædestinatio sunt opposita: ergo in eadem potentia et eodem ordine collocandæ sunt. Item reprobatio est pars providentiæ, sicut prædestinatio: vel ergo providentia principaliter est in intellectu, vel in voluntate: si primum, ibi erit etiam reprobatio principaliter, tamen eadem ratione erit etiam prædestinatio. Si secundum, utraque etiam erit ponenda principaliter in voluntate: non ergo recte a nobis dividuntur.

4. *Diluitur.*— Respondeo, notandum esse discrimen inter prædestinationem et reprobationem, et in tota hac materia præ oculis habendum. Nam in prædestinatione duos ordines distinguimus, scilicet intentionis et executionis. Prior dici potest proprie præparatio finis et mediorum, in qua præparatione propria ratio prædestinationis posita est. Posterior vero executionis ordo magis est conjunctus cum effectu prædestinationis: et potest proprie approbatio appellari, quæ ut talis est, incipit a iudicio divino prævidente merito, et consummatur in voluntate dandi præmium pro illis. Reprobatio igitur proprie sumpta pro reprobatione positiva (nam de negativa, si quæ est, infra dicitur) opponitur prædestinationi, quatenus approbatio est, non quatenus est præparatio. Nam in reprobatione non invenitur intentio Dei antecedens, qua velit damnationem ut finem, in quem dirigat propria media, ut jam ostendemus, sed invenitur iudicium de hominis merito malo, ejusque indignitate et voluntas retribuendi, quod illi debetur: et ideo non est necesse, si prædestinatio incipit a voluntate, quod inde etiam incipit reprobatio positiva, sed sicut approbatio incipit a iudicio, ita etiam reprobatio. Et per hoc responsum est ad principalem difficultatem.

5. *Ad confirmationem respondetur.*— Ad

confirmationem concedendum est (imo ex dictis sequitur) reprobationem esse partem providentiæ, non proprie subjectivam, sed objectivam, et quasi integram, ut de prædestinatione declaravimus. Quia ad divinam providentiam pertinet non solum conferre beneficia et præmia bene merentibus, sed etiam supplicia male operantibus: utramque enim est ad perfectam gubernationem necessarium, quanquam diverso modo. Illud enim prius est per se conveniens et necessarium, posterius vero ex suppositione alicujus mali, quia non est per se, ac simpliciter bonum, sed ad vindicandum aliud majus malum. Addit vero divus Thomas, 1 part., q. 23, art. 3, etiam pertinere ad universalem providentiam supremi gubernatoris dirigentis res in fines suos, permittere, ut aliquæ deficiant a suo fine consequendo, quia ad universalem providentiam spectat, sinere, ut res operantur modo sibi connaturali, et consequenter, ut impediatur, vel deficiat, si hoc sit naturæ earum consentaneum. Cujus permissionis rationes alias postea videbimus.

6. Hinc ergo fit, ut non solum propria reprobatio positiva ad providentiam pertineat, sed etiam id, quod ad talem reprobationem necessario supponitur, ut est permissio peccati. Sed diverso modo: nam hæc providentia permissiva ex suo genere non necessario fundatur in aliqua præscientia absoluta futurorum, sed divina voluntate, ut videbimus: reprobatio autem supponit semper præscientiam absolutam alicujus effectus, ejus Deus non est causa. Et ob hanc rationem, sive providentia tota principaliter tribuatur intellectui, sive voluntati, tamen hæc pars ejus, quæ est reprobatio positiva, primarias partes habet in intellectu. Nullum enim est inconveniens, quod respectu alicujus totius, quoad unam partem ejus, unus actus sit principalior, respectu vero alterius partis alius actus sit prior et præcipuus, ut per se manifestum est. Ut autem hæc omnia clariora fiant, explicandi in particulari sunt actus voluntatis et intellectus divini, qui in reprobatione interveniunt.

CAPUT III.

AN DEUS EX SE VOLUERIT ALIQUEM A REGNO CŒLESTI EXCLUDERE IN PRIMO SIGNO RATIONIS, IN QUO DE SALUTE HOMINUM DECREVIT.

1. *Prior opinio.*— Nonnulli theologi sentiunt, in sua voluntate eundem ordinem servasse Deum cum reprobis, quem habuit cum

electis. Atque ita in eodem signo rationis, in quo Deus elegit efficaciter quosdam ad gloriam, voluisse etiam absolute et simpliciter, ut alii non consequantur gloriam. Ita sentit Durandus, in 1, d. 40, q. 2, numer. 6, et indicat Corduba, lib. 1, qu., q. 56, notab. 2, opin. 5, quamvis sub dubio. Idemque defendunt aliqui moderni, eamque maxime amplexi sunt hæretici hujus temporis, præsertim Calvinus et Beza, eamque tribuunt Augustino, libro 1, ad Simplician., q. 2, et libro 11, Genes. ad Litteram, cap. 10, et Prospero, libro 1, de Vocatione Gent., cap. 21, sed immerito, ut infra clare ostendam. Fundamentum præcipuum sumitur ex verbis illis ad Rom. 9: *Jacob dilexi: Esau autem odio habui.* Nam illud odium oppositum fuit amori, et non minus efficax quam illud: quia est tam absolutus actus voluntatis divinæ, sicut actus amoris: ergo infallibiliter infert, et virtute continet reprobationem: nam sicut ille amor est de bono gloriæ, ita odium de malo carentiæ gloriæ. Et tamen de utroque dicitur æqualiter, *antequam quidquam boni aut mali egissent.* Ergo in eodem signo rationis habuit Deus utrumque actum.

2. Unde etiam potest formari ratio, nam voluntas Dei non manet suspensa, nec mere negative se habet circa aliquod objectum: ergo quibus non voluit in illo signo efficaciter dare gloriam, voluit absolute non dare: quia negatio unius voluntatis est (ut ita dicam) positio alterius. Et confirmatur, nam sicut Deus ex se voluit dare gloriam prædestinatis ad ostensionem gratiæ suæ, ita voluit non dare aliis, vel ad ostensionem potentiæ et justitiæ suæ in illis, vel ad ostensionem gratiæ in aliis. Nam priorem finem indicavit Paulus in eodem capite nono, dicens de Pharaone: *In hoc ipsum excitavi te, ut ostendam in te virtutem meam*, id est, potentiam: et universalis de reprobis subjungit: *Si Deus volens ostendere iram, et notam facere potentiam suam, etc.* Posteriorem vero finem proponit idem Apostolus, dum ait: *Liberum esse figulo facere vas in honorem vel in contumeliam ex eadem massa*, et ita Deum fecisse reprobos, *ut ostenderet divitias gratiæ suæ in vasa misericordiæ*: ergo Deus ex se, atque adeo in primo signo rationis, quando nullam inæqualitatem viderat in hominibus, habuit præconceptos hos fines generalis providentiæ suæ, et in virtute tantum illorum, sicut hos elegit, ita voluit alios a regno ejicere.

3. *Secunda opinio.*— Secunda opinio moderatior est, Deum non ita se habuisse circa om-

nes reprobos, tamen circa aliquos habuisse hanc voluntatem, quam non tam ex Scriptura, quam ex effectibus probant. Nam aliqui sunt ita derelicti a Deo, ut non solum non salventur, sed etiam nec salvari possint, potestare proxima et in particulari, ut maxime patet in his parvulis, quibus non potest humano modo applicari baptismus: idemque est suo modo in adultis, ad quos lux Evangelii non pervenit, ne fortasse inspiratio divina supernaturalis. Nam (ut sæpe dixi) media ostendunt intentionem finis: hæc autem media talia sunt, ut infallibiliter habeant conjunctam exclusionem a Regno: ergo signum est, Deum absoluta voluntate illam intendisse, saltem circa hujusmodi homines.

4. *Tertia opinio.*— Alii denique moderantur hanc sententiam, dicentes, Deum ex se neminem voluisse absolute excludere a Regno, nec ante, nec post prævisum lapsum humanæ naturæ in Adamo; esse tamen quamdam diversitatem inter hæc duo signa, seu hos duos status, quod, ante prævisum originale peccatum in humana natura, Deus non solum neminem excludit a Regno sua absoluta voluntate, verum potius erga omnes habet affectum simplicis voluntatis salvandi omnes: eodem modo se habuit erga angelos ante præscientiam peccati. At post prævisum lapsum humanæ naturæ, licet nullum etiam statim voluerit ejicere a Regno efficaci voluntate, non tamen circa omnes habuit illum simplicem affectum cupiendi eis beatitudinem æternam, sed circa plures habuit hujusmodi simplicem affectum voluntatis dandi illis regnum, quantum est ex se. Circa nonnullos vero aiunt, post prævisum originale peccatum habuisse Deum voluntatem simplicem, et quasi desiderium ejiciendi illos a Regno, propter originale peccatum, et ex hac voluntate impedivisse, ne illis posset applicari remedium contra illud peccatum. Quod maxime affirmant de his parvulis, quibus non potest tale remedium applicari. Et fundamentum est, quia hæc impotentia, seu impedimentum, quod in tempore contingit, non evenit, sine divina providentia, quæ non tantum est permittens, sed etiam ordinans, quia ille effectus sæpe sit sine peccato, et quidquid peccatum non est, non est tantum permissum, sed etiam ordinatum a DEO: ergo signum est hoc medium esse volitum a DEO propter illum finem, intentum saltem per simplicem voluntatem.

5. Ad explicandam ergo veritatem præmitto, vel suppono, posse esse sermonem de om-

nibus, vel ante, vel post prævisum peccatum Adæ. Et in priori consideratione sub hominibus etiam angelos comprehendo, quia una est omnium ratio. Sub posteriori vero peccatum Adæ, (quod proprium est humanæ naturæ) considerari potest, vel præcise, ut fuit in Adam in quo omnes peccavimus, vel ut jam communicatum, et participatum a singulis per proprium originale peccatum uniuscujusque. Quæ duæ considerationes conferre possunt ad alios effectus infra tractandos, tamen in præsentis quæstione eandem rationem habent: et ideo absolute sub lapsu humanæ naturæ utramque rationem comprehendemus.

6. *Prima assertio.*—Dico ergo primo. Ante prævisum Angelicum peccatum vel humanum respective, Deus non habuit absolutum decretum excludendi a Regno cœlesti aliquam intellectualem creaturam. Hanc veritatem ita existimo certam, ut contrariam judicem improbabilem, et alienam a sana doctrina. Docuit illam D. Thomas, quæst. 6, de Verit., art. 1, ad ultimum, Scotus in 1, dist. 41. q. 1, ad finem ubi ait sine crudelitate non posse aliud cogitari. Idem Basolis, dist. 40, q. 1. Ferrarius 3, contra Gent., cap. 161, et Corduba supra non est alienus ab hac sententia, quam ita defendit Catherinus, lib. 2, de Prædestinatione, in principio, ut oppositam dicat esse horribilem, et omnium piorum aures verberare: ipsumque Augustinum eam ut impiam detestari, lib. 6. Hipognoticon, Horatius etiam, lib. 3, locorum Cathol., cap. 8, ob hanc causam de Calvino ait, quod Deum atrocem et ferocem confingat, Stapleton., in c. 9, Epist. ad Rom., vers. 20, § *Nunc igitur*, et § *Imo*, et seq., et infra vers. 30, dicit, hunc fuisse execrabilem sensum Calvinii, Deum iniquitatis et injustitiæ arguentis. Similiter Viguerius, in Instit. Theolog., cap. 20, § 8, vers. 2, dicit sententiam illam divinæ justitiæ repugnare. Multa similia, et magis acerba in eam sententiam profert Joannes a Bononia, lib. de Prædestinatione, sparsim. Et Flaminius Nobilius, lib. 1, de Prædestinat., c. 7. Quæ non ideo refero, ut has omnes exaggerationes, et censuras approbem, et meas faciam (earum enim judicium aliis committo) sed solum ut sensum catholicorum theologorum proponam, qui non poterit non multum permovere lectorem.

7. Probatur autem hæc sententia primo ex illis verbis, Sap. 1. *Deus mortem non fecit, nec delectatur in perditione viventium*, cum similibus supra adductis, in quibus Scriptura semper significat Deum ex se nemini mortem, præ-

sertim spiritualem, vel damnationem velle quod verum non esset, si ex se, et non provocatus a creaturis, tale decretum habuisset. Dicunt aliqui, illa testimonia intelligenda esse quantum ad pœnam inferni, quæ includit pœnam, et alias deordinationes et miseras, quæ sunt in inferno, non vero quoad simplicem carentiam visionis beatæ. Quia illa visio non debetur humanæ naturæ: et ideo potuit Deus pro sua libertate eam negare quibus voluit. Sed est falsa responsio, quia prima ac præcipua pœna, in qua consistit mors secunda animæ, est perpetua privatio illius beatitudinis, et consequenter etiam divinæ gratiæ, et in eadem consistit propria damnatio quoad substantiam. Unde parvuli, qui sine applicatione remedii contra originale peccatum moriuntur, vere damnantur, et moriuntur morte secunda, ratione hujus solius privationis. Neque enim talis carentia habet nunc rationem negationis in aliquo homine, sed privationis et pœnæ, quia licet beatitudo æterna non debeat naturæ secundum se spectatæ, debetur tamen naturæ ut elevatæ ad illum finem, si peccatum non obstet, ex divina ordinatione.

8. Secundo sumitur hæc veritas ex Concilio Arausicano, can. 25, et Tridentino, sess. 6, can. 17. Quatenus damnant dicentes, *Deum prædestinasse aliquos ad malum, sicut prædestinavit alios ad bonum*. Quod licet ab aliquibus intelligatur de prædestinatione ad malum culpæ (quod posset nobis sufficere, ut statim dicam) tamen Concilia, si attente legantur, etiam loquuntur de prædestinatione ad æternam damnationem, quam scilicet Deus ex sola sua voluntate decreverit, sine præcedente culpa. Quod aperte declaravit Prosper ad objectiones Vincentianas, responsione undecima. Hinc etiam Patres, quos in principio hujus operis retuli, qui aliquando distinguunt prædestinationem ad vitam et ad mortem, differentiam constituunt, quia priorem Deus habet ex se, posteriorem autem minime, donec prævideat peccata hominum, ut videre licet in Concilio Valentino sub Lothario, cap. 5, et in Fulgentio, l. 1 ad Monimum, c. 13, et idem plane sentit Augustinus de prædestinatione Sanctorum, c. 11, ubi affert illud Psal.: *Misericordiam, et iudicium cantabo tibi Domine*, quia prædestinatio ad vitam ex misericordia est, alio ex iudicio; et ideo in epist. 105 et 106, et lib. 3, contra Jul., cap. 18, et lib. 11 Genes. ad litteram, cap. 11, et sæpe alias dicit, *Deum non prius esse ultorem, quam homo in peccato sit*.

9. *Ratio.*—Unde tertio argumentor sic ra-

tione, quia si Deus habuit voluntatem excludendi aliquos a Regno, vel voluit hoc facere sola potentia, vel justitia. Primum dici non potest secundum fidem, alias tales homines excludendi essent a Regno, etiamsi nihil peccassent, quia Deus absolute id voluit ex sola potestate et dominio. Si vero dicatur secundum, cum illa justitia sit vindicativa, non vult Deus illam ex se, sed propter peccata hominum, juxta doctrinam Damasceni, libro 2, de Fide, cap. 29, et ob rationem superius tactam quia si vellet Deus absolute exercere hanc justitiam, nondum prævisa culpa, virtute vellet, et ordinaret ipsam culpam, quod Deo repugnat.

10. Unde in hoc est notanda differentia, et convenientia inter voluntatem dandi gloriam, et excludendi ab illa si utraque supponatur antecedente præscientiam futurorum operum. Nam sicut intentio dandi gloriam ut coronam justitiæ, virtute includit voluntatem dandi bona merita, et ideo ex vi illius necesse est, ut Deus illa det et procuret, ita voluntas efficax excludendi a Regno, virtute includeret voluntatem dandi, et procurandi mala merita, quæ necessaria sunt, ut illa exclusio fiat ex vindicativa justitia, sicut præordinata esse dicitur. Differunt autem hæc virtuales voluntates, quod prior est consentanea divinæ bonitati, posterior autem minime. Deus enim non solum velle aut procurare non potest homini mala merita, verum etiam nec permittere ex illo affectu ut homo cadat, et regnum amittat, quia talis intentio per se spectata non est Deo digna, ut constat.

11. *Secunda assertio.*—Dico secundo. Postquam prævisum Adæ peccatum et originale, quod ab illo omnes homines contrahunt, non statim Deus propter illud solum, et in illo eodem signo rationis exclusit a Regno per absolutum voluntatis suæ decretum omnes homines, qui de facto damnantur, imo nec eorum aliquem. Hanc assertionem intendunt etiam theologi, et doctores superius citati, loquuntur enim de hominibus in præsentis statu naturæ lapsæ constitutis, de quibus etiam, ut opinior, Concilia, et sancti loquuntur, propter quod non minus veram assertionem hanc, quam præcedentem, esse sentio. Ut autem probetur, præsertim quoad ultimam partem, in qua dicimus nullum hominem ita exclusisse Deum a regno definito consilio, oportet distinguere inter peccatum originale ut præcise contractum, vel ut durans in homine toto tempore vitæ usque ad mortem, et ut sic prævi-

sum. Nam considerando peccatum originale hoc posteriori modo, non est dubium, quin voluerit Deus ab æterno excludere multos homines a regno propter solum peccatum originale: non tamen in illo primo signo rationis, in quo lapsum Adæ prænovit, sed postquam præcivit illos homines perseveraturos in illo usque ad mortem. Nam secundum fidem in illo usque ad mortem. Nam secundum fidem in tempore hoc facit Deus: quidquid autem in tempore facit, ab æterno decrevit. Estque illa voluntas justissima, ad vindicativam justitiam spectans, supposito pacto cum Adamo inito. Nunc autem non ita consideramus originale peccatum, sed priori modo, id est, ut præcise contractum, et sistendo in illo signo rationis, in quo talis lapsus humanæ naturæ fuit præcognitus, in quo in rigore solum prævisi sunt homines, ut lapsi in Adamo. Nam post illam scientiam, nostro more intelligendi et loquendi, decrevit Deus redimere universum humanum genus quoad sufficientiam: de illo ergo eodem signo dicimus, Deum in signo illo neminem exclusisse a Regno propter solum lapsum Adæ, sic prævisum.

12. *Probatur assertio.*—Probatur assertio primo, quia in illo signo Deus voluit, quantum est ex se, salvare omnes homines lapsos: sed cum illa voluntate repugnat decretum excludendi a regno omnes, qui non salvantur, si attribuat Deo ex se solo, cum sola prævisione originalis peccati. Quod probatur, nam voluntas simplex alicujus boni, et absoluta nolitio ejusdem boni tunc non repugnat, quando non utraque habetur ex sola libertate volentis, sine alia causa, vel conditione, tamen quod posita eadem conditione ex parte personæ, aliquis velit quantum est ex se aliquid bonum ei conferre, et simul velit absolute, et simpliciter non dare illi tale bonum, repugnantia est manifesta. Quia qui absolute non vult, simpliciter, et quantum est ex se non vult; velle autem ex se, et non velle etiam ex se, repugnantia est. Ita vero est in proposito: nam posito originali peccato, Deus absolute voluit omnibus dare remedium salutis, atque adeo liberare omnes ab illo lapsu, quantum in ipso erat: ergo fieri non potest, ut in eodem signo rationis, et absque alia conditione, vel causa prævisa simul efficaciter voluerit non admittere ad Regnum tantam hominum multitudinem, quia hæc duæ voluntates plane repugnant, ut declaratum est.

13. Atque hæc ratio non solum probat primam partem assertionis, scilicet, non habuisse Deum talem voluntatem circa omnes homi-

nes, qui de facto non salvantur : sed etiam probat secundam, circa nullum illorum talem voluntatem habuisse. Quia ostensum supra est circa omnes homines lapsos, nullo excepto, habuisse Deum illam voluntatem salvandi unumquemque ex parte sua, non obstante originali peccato : ergo hæc voluntas non admittit aliam circa aliquem : ergo circa neminem omnino habuit Deus voluisset non admittere aliquos ad regnum post prævisum originale peccatum, ergo habuisset illam voluntatem in pœnam originalis peccati prævisi : nam talis voluntas dicitur esse ex justitia vindicativa, et ideo ponitur post peccatum originale prævisum, et non antea. Illud autem non potest esse universaliter verum, quia multi reprobi non ejiciuntur a Regno propter peccatum originale, ut constat de omnibus illis, quibus in hac vita originale peccatum remittitur, qui propter illud non puniuntur, præsertim pœna æterna vitæ futuræ : ergo circa illos non potuit Deus habere voluntatem illam punitivam. Nam quod in tempore non sit, nec Deus ab æterno efficaciter illud voluit : alias divina voluntas absoluta non impleretur, quod repugnat.

14. *Objectio.*—*Respondetur.*—Dices, aliqui damnantur propter solum originale peccatum: ergo saltem illi potuerunt in illo signo excludi. Respondetur negando consequentiam : quia illud peccatum, ut præcise contractum, nunquam est in tempore sufficiens ratio privationis beatitudinis in perpetuum, sed ut durans in homine usque ad mortem ejus : ergo propter illud ut sic prævisum, non habuit Deus talem voluntatem. Alias ex vi illius voluntatis obligaretur Deus ad impediendum ne tale peccatum tolleretur ab illis hominibus, et procurandum ut duraret usque ad mortem. Unde illam etiam durationem virtute Deus voluisset per talem voluntatem, quæ omnia absurda sunt, et a fortiori hoc ipsum constabit ex sequente assertionem.

15. *Tertia assertio.* — *Probatur.* — Dico tertio, Deus ex se et voluntate simplici non appetivit aliquem hominem privare æterna gloria, etiam post prævisum originale peccatum. Hæc assertio est contra tertiam opinionem, et licet non videatur tam certa assertio, sicut præcedentes, quia theologi, de illa non ita expresse loquuntur : mihi tamen omnino vera videtur et eadem proportione sequi ex positivis fundamentis. Primo quia cum illo affectu Dei salvandi omnes et singulos, quantum est ex se, quod Chrysostomus etiam ardens desiderium appellavit, cum hoc (inquam) repugnat

non tantum voluntas absoluta, sed etiam simile desiderium contrarium, seu contrarii objecti, quando utrumque habetur stante eadem cognitione et eisdem causis et rationibus. Maxime cum supra dixerimus, hoc desiderium salutis non esse in Deo qualemcumque complacentiam, sed veram prosecutionem per modum intentionis, quoad hoc efficacis, ut obliget Deum ad danda media ex se sufficientia : ergo fieri non potest, ut Deus simul et ex se habeat similem intentionem circa contrarium malum ejusdem personæ. Unde auctores illius tertie opinionis ideo ponunt in Deo hoc desiderium damnationis aliorum, præsertim parvulorum, propter solum originale peccatum, quia putant, Deum non habuisse desiderium salutis eorum, neque ulla media sufficientia eis contulisse. Verumtamen quam est falsum hoc fundamentum, ut supra ostendi, tam falsum est, Deum habuisse tale desiderium damnationis illorum hominum.

16. *Corroboratur.* — Et confirmatur, nam si qua esset ratio ponendi hunc actum in Deo, maxime quia in tempore multi de facto impediuntur, ne obtinere possint remedium originalis peccati. At hinc nullum argumentum sumitur, quia non est necesse, imo nec credibile, quod tale impedimentum proveniat ex directa intentione Dei hoc procurantis, ne tales homines consequantur remissionem peccati originalis. Alioquin Deo tribuendum esset impedimentum salutis ut sic, et duratio perpetua in statu peccati, non solum ut permittenti, sed etiam ut procuranti, quod mihi videtur absurdissimum et contra illas generales regulas: *Perditio tua ex te, tantummodo ex me auxilium tuum.* Et quod : *Deus neminem deserit, donec deseratur.*

17. Nec refert, quod tale impedimentum sæpe proveniat ex effectu per se bono inculpabili, quem effectum Deus non tantum permittit, sed etiam vult. Nam, licet hoc possit esse verum de illo effectu per se considerato, vel in ordine ad alios fines universi : tamen ut est impedimentum salutis et remissionis peccati, seu, quod idem est, ut est occasio durationis in statu peccati, sic tantum est permissus, quia involvit aliquo modo malitiam culpæ. Tandem, si Deus haberet talem effectum, frustra diceremus esse simplicem et non absolutam voluntatem. Tum quia nec virtute, nec formaliter includeret conditionem, nulla enim assignari potest : tum etiam, quia ex vi illius dicitur Deus applicare media, quibus infaillibiliter talis homo non salvetur, quod est

signum absolutæ voluntatis : si ergo hanc non habet, nec simplicem effectum, aut desiderium habet.

18. *Ad argumenta.*—Fundamenta secundæ et tertie opinionis soluta sunt ex dictis. Ad respondendum autem fundamentis primæ opinionis, oportet explicare, quem actum voluntatis habuerit DEUS circa reprobos in illo signo, quod in sequente capite melius præstabimus.

CAPUT IV.

QUI ACTUS DIVINI INTELLECTUS, VEL VOLUNTATIS IN REPROBATIONE INTERVENIANT.

1. *Terminus reprobationis est aliquod malum.*—*Duplex malum, scilicet, culpæ et pœnæ.*—*Duo certa stabiliuntur.* — Reprobationis terminus est aliquod malum hominis, qui reprobatur : nam inter alia in hoc distinguitur reprobatio a prædestinatione, quod illa in bonum, hæc in malum terminatur. Sicut autem prædestinatio proprie sumpta solum est ad supernaturale bonum, ita reprobatio dicitur in ordine ad malum illi oppositum : et ideo utraque censetur pertinere ad ordinem providentiæ supernaturalis : prædestinatio quidem ut perficiens, et quasi complens illum ordinem, reprobatio vero ut deficiens ab illo in objecto, seu termino suo. Quo fit, ut hic solum agendum sit de actibus intellectus et voluntatis DEI, qui versantur circa malum ipsius reprobi : nam de actibus, per quos vult illi bonum, jam dictum est libro præcedente. Duplex autem est hoc malum, scilicet, culpæ et pœnæ, de quibus duo tanquam certa supponenda sunt. Primum est, ante omnem actum voluntatis divinæ antecedere præscientiam utriusque mali, et ut possibilis, et ut futuri sub conditione. Præscit enim Deus omnem culpam, quam reprobos commissurus est, si in hac, vel illa occasione libertati suæ permittatur absque alia speciali gratia, et consequenter etiam præscit durationem illius culpæ, et pœnam ex illa consequendam, si talis etiam conditio permittatur. Tamen hæc tota præscientia non pertinet intrinsece ad reprobationem, nam similem habet Deus de multis prædestinatis, solum ergo ad totam providentiam supponitur.

2. *Alterum, quod ut certum proponitur.*—*In quo sita sit difficultas.*—Secundo est certum, voluntatem divinam circa illa duo mala, culpæ et pœnæ, ita se habere, ut malum culpæ per se et directe nullo modo velit, quia hoc pugnat cum bonitate ejus, quod est de fide

certum, ut latius tractavi in lib. 2, de Auxiliis. Malum autem pœnæ directe vult Deus, non tamen ex se illud vult, sed ex ratione justitiæ, supposita culpa, ut sæpe dictum est. Quamvis autem Deus non velit malum culpæ, permittit tamen illud. Videndum ergo superest, quos actus voluntatis habeat Deus, tam circa mala pœnæ, quam circa mala culpæ, quæ in reprobis futura sunt.

3. *Opinio Aureoli.*—Potest autem hoc loco imprimis referri opinio Aureoli in 1, d. 41, art. 3, dicentis, Deum non habere aliquem proprium actum voluntatis suæ circa malum reprobi, sed quidquid Deo attribuitur tanquam volenti, vel nolenti tale malum, solum per metaphoram tribui : quia ita se habet in exterioribus effectibus, ac si vellet illud. Quod ex parte secutus est Durandus, in 4, d. 17, q. 7, dicens, in Deo non esse propriam displicentiam peccati, neque iram contra peccatorem. Et videntur fundari, quia hi actus circa malum includunt imperfectionem. Verumtamen, licet de quibusdam actibus in specie dubitari possit, an secundum proprietatem in Deo inveniatur, ut sunt, verbi gratia, odium, aut ira, de quibus infra aliquid attingemus, tamen de actu voluntatis absolute negari non potest, quin Deus proprie et sine metaphora habeat aliquem actum voluntatis circa reprobum. Nam ut minimum habet voluntatem efficacem et absolutam privandi illum beatitudine et puniendi æterna pœna, saltem post prævisa ejus peccata, quia hic effectus causatur a Deo in tempore : ergo voluit illum ex æternitate. Item ille actus nullam omnino includit imperfectionem, sed potius habet perfectionem justitiæ vindicativæ. De hoc ergo actu dubitari non potest. An vero habeat etiam alios, et quo ordine rationis, dicendum jam est.

4. *Secunda opinio.*—*Fundamentum stabilitur.*—Est igitur secunda opinio Scoti in 1, dist. 41, circa finem, dicentis, Deum in primo et secundo signo, in quo voluit prædestinatis et gloriam ut finem et gratiam efficacem ut medium, circa reprobos mere negative se habuisse. Ubi consequenter significat, nullum actum positivum voluntatis circa illos habuisse, donec prævisio peccato, voluit illos punire. Et hoc sensu distinguit duas reprobationes, negativam, quæ antecedit præscientiam peccati et positivam, quæ subsequitur. Fundamentum illius est : quia Deus in primo signo, verbi gratia, non habuit voluntatem dandi reprobis gloriam, alias essent electi : nec etiam voluit illos privare gloria, quia hoc non vult